INHOUD

WOORD VOORAF 9

1. ARMOEDE IN DE WERELD 11

1.1 Onderwerp en opzet van dit boek 11
1.2 Waar heerst armoede? 13
1.3 Stijging van inkomens 16
1.4 Armoede een relatief begrip 19
1.5 Veranderde houding t.o.v. de armoede 21
1.6 Verergering van het vraagstuk door de bevolkingsexplosie 23
1.7 De gevolgen van betere communicatie 25

2. WAAROM STRIJD TEGEN DE ARMOEDE? 27

2.1 Armoede betekent ellende 27
2.2 Armoede leidt tot botsingen en conflicten 30
2.3 Uitbuiting van de armoede door Oost en West 32
2.4 Ontmoeting met de armoede: 'gastarbeiders' 34
2.5 Doelen van de strijd 36
2.6 De strijd tegen de armoede kan zin geven aan het leven van velen 40

3. NATUURRIJKDOMMEN 42

3.1 Klimaat, vruchtbare grond, planten en dieren 42
3.2 Vaste mineralen 44
3.3 Minerale oliën 46
3.4 De ligging van een land 48
3.5 Verbreking van het ecologisch evenwicht 49

4. DE ROL VAN KAPITAAL BIJ DE PRODUKTIE 53

4.1 De betekenissen van het woord kapitaal; zaaigoed 53
4.2 Schuren, ploegen, huizen, wagens en wegen 55
4.3 Fabrieken en machines 57
4.4 Met een machine meer mans 58
4.5 Kapitaalschaarste in onderontwikkelde landen 60

5. HET MENSELIJK GEDRAGSPATROON 63
5.1 De rol van de mens in het produktieproces 63
5.2 Welk gedragspatroon vereist een moderne produktie? 64
5.3 Maatschappelijke taboes als rem op de ontwikkeling 68
5.4 Toegang tot de vorming 70
5.5 Invloed van de kwaliteit van de arbeid op de produktie 73
5.6 Bevolkingsgroei 75
5.7 Onverschilligheidscultuur 78

6. WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK EN TECHNISCHE ONTWIKKELING 81
6.1 Onderzoek als produktiefactor 81
6.2 Industrieën drijvend op wetenschappelijk onderzoek 83
6.3 Van eenmansbedrijf tot instituut 84
6.4 Wie financiert het wetenschappelijk onderzoek? 86
6.5 Het bepalen van prioriteiten voor wetenschappelijk onderzoek 87
6.6 Automatische informatieverwerking en haar mogelijke gevolgen 89

7. INTERNATIONALE HANDEL EN PRODUKTIESTRUCTUUR 92
7.1 Produceren en ruilen 92
7.2 Comparatieve voordelen 94
7.3 Natuurlijke en kunstmatige belemmeringen van de handel 97
7.4 Misverstanden rond de keuze van produktiestructuur 100
7.5 De beste keuze van de produktiestructuur 103
7.6 Een illustratie van de meest gewenste arbeidsverdeling 106
7.7 Integratie tussen ontwikkelingslanden 109

8. DE KEUZE VAN HET MAATSCHAPPELIJK STELSEL 111
8.1 Weg van het feodalisme 111
8.2 Kapitalisme 114
8.3 Communisme 118
8.4 Convergentie 122
8.5 Stap voor stap of plotseling? 125
8.6 Concrete stappen voor ontwikkelingslanden 127

9. EEN KWART EEUW STRIJD TEGEN DE ARMOEDE - TE WEINIG EN TE LAAT 129
9.1 Door de arme landen zelf 129

9.2 Door de Wereldbank en het Internationale Monetaire Fonds 132
9.3 Door het Secretariaat van de Verenigde Naties en de Regionale Commissies 134
9.4 Door de gespecialiseerde organen van de Verenigde Naties 136
9.5 Bijdragen van de rijkere landen 142
9.6 De rol van niet op winst gerichte particuliere organisaties 149
9.7 Het (Eerste) Ontwikkelingsdecennium 150

10. VOORBEREIDINGEN VOOR 'DD2' (1971-1980) 153

10.1 De behoefte aan een nieuwe strategie 153
10.2 Het rapport-Pearson 156
10.3 Het rapport-Jackson 159
10.4 Het rapport van het Plancomité der Verenigde Naties: doelen van DD2 161
10.5 Beleidsmiddelen aan te wenden gedurende DD2 164
10.6 De coördinerende rol van de Verenigde Naties gedurende DD2 166
10.7 De DD2-voorstellen als een synthese van velerlei gezichtspunten 167

11. DE STRIJD VOOR DE LEEFBAARHEID ANNO 1970 170

11.1 Het politieke mozaïek 170
11.2 De naar binnen gekeerde krachten van het Westen 172
11.3 De rol van het Oostblok 175
11.4 De voortrekkers 177
11.5 Gewijzigde politieke kaart in het Westen 181
11.6 De houding van de 'Derde Wereld' 184
11.7 Een 'vierde wereld'? 186

12. VOOR EEN WERKELIJKE INTERNATIONALE ORDE 189

12.1 De meest verouderde sociale structuur is de internationale 189
12.2 Lacunes in de sociaal-economische wereldstructuur 192
12.3 Misverstanden over een 'wereldregering' 193
12.4 Graden van coördinatie 195
12.5 Een economist over het politiek-militaire complex 198
12.6 Houdingen van politici 201

13. NASCHRIFT: HET TASTEN DER 'GROTEN' 205
13.1 De zorgen der groten 205
13.2 Milieuvervuiling 206
13.3 Het Tweede Ontwikkelingsdecennium (DD2) 207
13.4 Bespreking van het rapport-Jackson 208
13.5 De weg naar de gemeenschappelijke besluitvorming 208

NOTEN 210

LITERATUUR 212

REGISTER 213